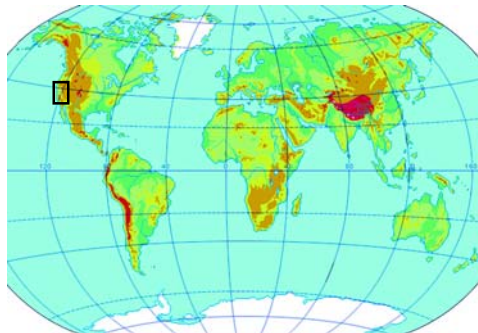

Narodowe Wybrzeże Morskie Point Reyes znajduje się w środkowej Kalifornii i obejmuje swoim zasięgiem pasmo skalistego wybrzeża Oceanu Spokojnego, rozciągające się na odcinku o długości 47 km. Park założono w 1962 r., sześć lat później UNESCO nadało mu tytuł Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery i obecnie zajmuje powierzchnię 287,8 km², z czego 45% to obszar całkowicie dzikiej przyrody.

Narodowe Wybrzeże Morskie Point Reyes w Kalifornii

Amerykańskie „Narodowe Wybrzeże Morskie” nie ma odpowiednika w polskim systemie przyrodniczych obszarów chronionych, niemniej jednak niczym nie różni się ono od naszych nadmorskich parków narodowych, tj. Słowińskiego i Wolińskiego – ich wspólnym zadaniem jest ochrona nadmorskich ekosystemów oraz krajobrazów. Pod tym względem Półwysep Point Reyes jest bardzo urozmaicony, zwłaszcza, że jego linia brzegowa ma aż 128 km długości. Znajdziemy tu zarówno skaliste klify, kamieniste lub piaszczyste plaże, wydmy, estuaria, słone bagna, łąki porastające nagie zbocza, twarolistne zarośla, a nawet lasy.

Duże zróżnicowanie ekosystemów powoduje, że Point Reyes cechuje ogromna różnorodność gatunkowa. Występuje tu ponad 900 gatunków roślin, 125 gatunków ryb, 86 gatunków ssaków (w tym 49 gatunków morskich, głównie wielorybów, fok, uchatek i żółwi) oraz 28 gatunków gadów i płazów. Półwysep Point Reyes leży się na szlaku migracyj-

Między

nym wędrownego ptactwa wodnego, przemieszczającego się z południa kontynentu na północ, tj. do Kanady lub na Alaskę (wiosną) i z powrotem na południe (jesienią), więc nikogo nie powinno dziwić, że występuje tu aż 490 gatunków ptaków, co stanowi ponad 45% wszystkich gatunków ptaków Ameryki Północnej. Na liście zwierząt stale lub okresowo zamieszkujących park znajdują się 24 gatunki zagrożone wyginięciem, m.in. sieweczka morska.

Uciekający półwysep

Myliłby się jednak ten, kto sądziłby, iż ten uroczy zakątek świata jest oazą ciszy i spokoju, bowiem wzdłuż północnej granicy parku przebiega aktywny sejsmicznie uskoki San Andreas. Oddziela on od siebie dwie płyty tektoniczne Ziemi: pacyficzną oraz północnoamerykańską, a granica pomiędzy nimi przebiega dokładnie wzdłuż wąskiej zatoki Tomales, oddzielającej Półwysep Point Reyes od kontynentu Ameryki Północnej. Płyta pacyficzna, na której jest „umocowany” pół-

wysep, przesuwają się (względem płyty północnoamerykańskiej) w kierunku północno-zachodnim w tempie ok. 5 cm/rok. Na skutek tarcia ogromnych mas litosfery powstają w tej części skorupy ziemskiej ogromne naprężenia, wywołujące trzęsienia ziemi. Jednym z największych takich zdarzeń w ciągu ostatnich

100 lat było trzęsienie ziemi w Zatoce San Francisco, w dniu 18 kwietnia 1906 r., kiedy to Półwysep Point Reyes w jednej chwili przesunął się aż 6 metrów względem pozostałej części lądu, a wzdłuż jego połączenia z kontynentem powstała w ziemi szczelina o szerokości 1 m. Badania naukowe oraz symulacje komputerowe wykazały, że w ciągu ostatnich 30

Skaliste wybrzeże klifowe Półwyspu Point Reyes. (USNPS)

Humbak w czasie swoich akrobacji (USNOAA)

milionów lat Półwysep Point Reyes przebył drogę ponad 450 km od miejsca, w którym przebywał pierwotnie, tzn. tam, gdzie teraz leży miasto Los Angeles.

Życiodajny ocean

Ocean Spokojny otacza Półwysep Point Reyes z trzech stron, wpływając nie tylko na tutejszy klimat, ale również na faunę i florę parku. Bardzo ważną rolę w tym procesie odgrywają prądy morskie

oraz zaburzenia systemu pogodowego rejonu Pacyfiku (tzw. El Niño), zmieniające układ prądów oceanicznych, a tym samym temperaturę wód w poszczególnych częściach parku. Chłodne prądy morskie opływające półwysep unoszą do góry wodę bogatą w substancje odżywcze, wypierając z przypowierzchniowej warstwy morza wody cieplejsze, ale za to ubogie w składniki pokarmowe. Proces ten nasila się zwłaszcza w okresie letnim (lipiec, sierpień), a jego dodatkowym, jakby „ubocznym” efektem są gęste i ciężkie mgły spowijające wybrzeże. Zdarza się, że takie mgły przykrywają nieprzejrzystą zasłoną plaże oraz przybrzeżny pas oceanu o szerokości nawet 80 km!

Wody Pacyfiku to raj morskich ssaków, spotkać tu można przede wszystkim: wiewiórki (finwal, orka, sejwal, wał szary,

Kolonie słoni morskich. (Fot. Joe Martin, USFWS)

ziemia i wodą

humbak, płetwal błękitny), rekiny (żarłacz błękitny, żarłacz ludojad), morswiny (morswin zwyczajny, morswin Dalla), delfiny (delfin białoboki, delfin Risso), foki i uchatki (uchatka kalifornijska, uchatka grzywiasta, słoń morski północny, foka pospolita, kotlik zwyczajny) oraz morskie żółwie (np. żółw skórzasty). Wśród podwodnych lasów wielkomorszczyzny gruszkowatego (brunatnica występująca do głębokości 45 m) pływają dziesiątki gatunków ryb (np. okoń morski) i bezkręgowców.

Strefę pogranicza wód oceanu oraz łądu zdominowały morskie ptaki, które w wodzie poszukują pożywienia, natomiast wśród wydm lub na skałach zakładają gniazda. Występują tu takie gatunki jak nurzyk, lodowiec, pelikan brunatny,

mewa śniada, kormoran krasnolicy, nurnik aleucki czy rybitwa wielkodzioba. Mieszkańcy piaszczystych lub kamiennych plaż żyją w harmonii z naturalnym rytmem przypływów i odpływów oceanu. Gdy morze cofa się, a woda opada, rozpoczyna się niebezpieczny okres dla drobnych stworzeń, takich jak np. kraby, które muszą wtedy szybko znaleźć bezpieczne schronienie. Jeżeli nie zdążą na czas zakopać się w piasku, padną łupem ptaków brodzących w płytkiej wodzie w poszukiwaniu pokarmu, tj. biegusów, piaskowców lub błotowców. Z kolei przypływ jest darem oceanu, bowiem jego wody nie tylko wymywają na brzeg plankton, ale również glony (w tym np. brunatnice), meduzy oraz martwe zwie-

rzęta, zasilając w ten sposób ekosystem plaż w materię organiczną. Po każdym sztormie, nocą odwiedzają plaże lisy, szopy oraz skunksy w poszukiwaniu resztek pożywienia. Nad piaszczystymi plażami wznoszą się strome, skaliste klify, powyżej których rozpościerają się już tylko łąki.

Wędrując wzdłuż południowego wybrzeża parku natrafić można wśród plaż na niezbyt szerokie przesmyki wodne, które w głębi łądu rozszerzają się, tworząc wewnętrzne, otoczone łądem zatoki (tzw. estuaria). Otaczają je mokradła (bagna), gdzie słodka woda ze strumieni spływających ze zboczy miesza się ze słoną, morską wodą, tworząc jeden z najbardziej produktywnych ekosystemów Ziemi. Tutejsza roślinność (m.in. trawa solna i soliród wirginijski), a szczególnie kobierce trawy morskiej, wyścielające płytkie dno zatoki, stanowią ulubione pożywienie wielu gatunków ptaków, zwłaszcza wędrownego ptactwa wodnego: kaczkę krzyżówkę, cyraneczkę, płaskonosę, berniklę obrożną, uhli amerykańskiej, perkoza żółtodziobego, czaplę białą czy sterniczki jamajskiej.

Uzupełnieniem ich diety są liczne bezkręgowce żyjące wśród roślinności wodnej, tzn. krewetki, morskie ślimaki, stulbiowce, gąbki i meduzy. Do obfitujących w pokarm estuariów chętnie wpływają ryby, albo na polowanie, tak jak np. rekin lamparci, albo po to, aby złożyć ikry. Śledzie pacyficzne, jedne z najliczniejszych ryb w parku, składają jajeczka bezpośrednio w płytkich wodach estuarium, natomiast łososie oraz pstrągi tęczowe wpływają do strumieni zasilających zatokę, aby w ich górnym biegu złożyć ikry wprost na kamienistym dnie.

SEBASTIAN BIELAK

Rak pusteńnik samotnie wędruje po dnie oceanu. (USNOAA)

Zdjęcia zostały udostępnione dzięki uprzejmości U. S. National Park Service, U. S. Fish and Wildlife Service oraz U. S. National Oceanic & Atmospheric Administration